

פרכים - "הוסיף הכניס" - פירוש אבן עזרא

מלך: בן זמורה יצחק

מלך: בן זמורה יצחק

ויקראו ספרי המלך בחדש הראשון בשלושה עשר יום בו ויקתב בכל אשר צוה המן אל האשרפני המלך ואל הפחות אשר על מדינה ומדינה ואל אשרי עם ועם מדינה ומדינה ככתבה ועם ועם בלשוננו בשם המלך אהשורש נכתב ונחתם בטבעת המלך:

מלך: בן זמורה יצחק

ויקראו ספרי המלך בעת ההיא בחדש השלישי הוא החדש סיון בשלושה ועשרים בו ויקתב בכל אשר צוה מרדכי ואל היהודים ואל האשרפנים והפחות ושרי המדינות אשר מהדו ועד כוש שבע ועשרים ומאה מדינה ומדינה ומדינה ככתבה ועם ועם בלשוננו ואל היהודים ככתבם ובלשונם:

מלך: בן זמורה יצחק

מ' חיבות בפסוק, מ' יום ומ' לילה דמתן תורה עמדו להן להלחין.

מלך: בן זמורה יצחק

(ט) ויקראו ספרי המלך זה הפסוק הגדול שבכל כ"ד ספרים, כי הוא לטובתן של ישראל לכך יש לו כבוד זה שהוא גדול משום פסוק. מ"ג חיבות, ובפסוק ויקראו דהמנוס מ' חיבות, לבטל התורה שניתנה במ' יום, וזה הפסוק ג' יותר כנגד ג' צומות שביטלו כחיבת ספרים של המן. מ"ג חיבות כנגד מ' יום דמתן תורה והיא משולשת.

מלך: בן זמורה יצחק

ונשלוח ספרים בגד הרצים אל כל מדינות המלך להשמיד להרג ולאבד את כל היהודים מנער ועד זקן טף ונשים ביום אחד בשלושה עשר לחודש שנים עשר הוא חודש אדר ושללם לבז:

מלך: בן זמורה יצחק

אחינו בני ישראל, שמעו אהבת ה' אותנו גם בעת חרון אפו עלינו. כי בפסוק המד

מלך: בן זמורה יצחק

טז ערוך שיאמר "ארור המן ברוך מרדכי, ארורה נפש ברוכה אסתר, ארורים כל עוקבי מוכבים ברוכים כל ישראל". וערוך שיאמר "וגם חרבונה זכור לטוב".

מלך: בן זמורה יצחק

ארור המן, אשר בקש לאבדי, ברוך מרדכי היהודי, ארורה נפש, אשת מפתירי, ברוכה אסתר בעדי, וגם חרבונה זכור לטוב.

מלך: בן זמורה יצחק

רב אמר: צריך לאמר ארור המן ארורים בניו א"ר פנחס צריך לומר חרבונה זכור לטוב

מלך: בן זמורה יצחק

הלכה ועוד אמרו שכן צריך ליתן שבה והודאה על הגולה ועל הפחות הותם בא"י הוא הנקמת המשלם נמול לאויבים ומנן לצדיקים ורשיע עמו (ו) סוד שונאים אחד כך מקלם לצדיקים ברוך מרדכי ברכה אסתר ברוכים כל ישראל רב אמר צריך לומר ארור המן חרורים בניו אמר רבי פנחס צ"ל חרבונה זכור לטוב:

מלך: בן זמורה יצחק

שם אמר ר' אליעזר אף חרבונה רשע היה בואו ע"א וכו' ח"ל בחרטום שני על פסוק ויאמר חרבונה והא חרבונה זכר לבישה' אלא על הדא זכר למ' מסול דהוי עס המן בעל' וכו' וכד חמא דשלמת בישהא על המן אמר אוקף לך מלכא צבי המן למקסול וליכסביה' ית מלטת' מק' ואס לא מהמני' לי שדר וחזית' ית לליכא דעביד ומרדכי דמלל שבה של מלכא וכו' עמי מלכא לליכא עלווי ועל מרדכי אחקייס מה דכתיב בכתב קדיש' כד צבי מן קד' ה' ארתי' דגברא אף בעלי דבבא יחמטון עמי' וזה כראש דחקו לומר שלשון וגם חרבונה זכור לטוב מאי לשון וגם לה"ל ולרדף לומר וחרבונה זכור לטוב אלא זה גם מן השגח וגם חרבונה ר"ל שחרבונה אמר שלשון של גס הנה העץ זה יזכר לשונה שעשה למרדכי טובה ונתקיים ברלוס ה' דרכי איש גם אויביו ישלים איתו, או יש לומר בדרך הלל' וגם חרבונה ר"ל וגם חרבונה ר"ל בלשון שאמר גם הנה העץ הל' ויאמר חרבונה הנה העץ וכו' אלא אמר בלשון גם ריבוי רמז עוד רמז אמר ר"ל שגם למק' רצה לקסול וזה נקח לסימן דאס לא מהמני' לי הנה העץ וכו', או יאמר וגם חרבונה זכור לטוב ר"ל שגם מה דהיה חרבונה עמו בעלה זה היה רפואה קודם למכה דמכה זה שנתן סימן אף עשה העץ האמין לו המך ואס קן כל זה הוא לטובת מרדכי ולגאולה:

מלך: בן זמורה יצחק

ויאמר חרבונה אחד מן הפרסים לפני המלך גם הפה העץ אשר עשה המן למרדכי אשר דבר טוב עליה המלך עמד בבית המן גבה המשים אמה ויאמר המלך תלהו עליו:

אותיות א"ם. וז"ס מ"ש יעקב אע"ה, ע"ד הג"ל הזה, רמז אל השם הנזכר שהוא בגי ע"ד. ואמנם האותיות המתחלפות בו, הם בגי ג"ל, והנה בהגלות נגלות השם הנזכר ביום ל"ג לעומר, שהוא סוד אותיות המתחלפות, שהוא יותר רחמים בזכר, או פסקו מלמות א)

הוא נכתבו כל אותיות האלף בית הפשוטות והכפולות, והוא אחד מביב פסוקים שכן אשר נרמז בו כל האותיות כמובא במסרה, ובספר יחזקאל תמצאנו סימן לח ניב. וכל זה להורות כי אותיות התורה עומדות להגין בעדנו, וביען בעת ההיא נמצאו מעם בני ישראל פושעים ומורדים בדבר זנות יין ותירוש בסעודות אחרונות כמובא למעלה, על כן נגרעה אות צד"ק פשוטה. ובמעט עיון יושג. ואין ספק כי זה הוא המובא במדרש רבתי דאחשורוש (ז יח) מיד אמר הב"ה לשמן הבא לי מגלה ואכתוב עליה כליה, באותה שעה הלך השמן הבא לו מגלה וכתב עליה, מיד יצתה התורה בבגדי אלמנות ונתנה קולה בבכי לפני הב"ה וכו', בפסוק ומרדכי ידע את כל אשר נעשה (דף רלג), תמצאנו.

ושוב מצאתי בשערי בינה להה"ר אליעזר מגרמישא זלה"ה שכתב. אמרה אסתר, המן הרשע אמר ישנו עם אחד וגו' ישנים מן המצות, לכך יש כל האלף ב"ת בפסוק ונשלוח ספרים, לומר עברו על כל [התורה], ואנכי יראתי ושלחתי למרדכי לדעת מה זה ועל מה זה, שמה עברו על התורה שנאמר [שמות לב טז] מזה ומה הם כתבים, וציויתי לצום ג' ימים כנגד [שם לז ז] נושא עון ושבע וחמאה. וגרמת משה [וגרמתי תשובה] וקיימתי אני ומרדכי כל התורה, ראויה אני לכתב. עכ"ל בפסוק וכתב אסתר וגו'. ומני ומניה יתקלם עילאה.

אנכי ידעתי וידיעתה וידיעתה וידיעתה

ואותם הלגטים הם שמות של חכמים שהיא חילוף שם אלהים ונתחלף באותיות הקודמים אל אלהים מיץ מאלות שאין אות אחרת לעולה ונענו וחזן וון אות אחרונה מ' קחונה אשר נתחלפה צו"י פתיחה שלפניה ולהיות שניהם אות א' כולל שאין קראל צ"ס חילוף (הגיה ובשער חג העלות פ"א כי כי המים של אלהים אמת שהיא ונתחלפה כי וי"ס דאלקים היא וי"ס קחונה ונתחלפה צו"ים פתוחה הקודמת אליה אך לפי שלעולם כל אות וי"ס אחרונה קצבל חיצה היא קחונה לכן נכתב שם חכמים צו"ים קחונה עיי"ש) רק ג' אותיות לצדס להיי הם נתחלפים באותיות כדיק שהם ג"ל וכו' והנס שם אלהים הוא דין והי"ס הי"ג כוונין הי' אותיות ומהם נוסכים הדומים (לי"ע דהכי דו"ס נמשכים ונסוד רצוע שם אלהיה כ"ל ויש ליישב) וז"ס קעסה הקיגים שלשה אחר שמתחברים וזו קעשים דומים עמא"ס ח"ל חלומו הוא ק"ס חכמים הא"ס הוא דס עהור כי הוא יותר נוחק כי כשהדין נתחלף מתהפך לרחמים ולפי שהאותיות הנתחלפות אינם רק שלשה האותיות שמשתכנס ל"ג ולכן כנגדם ושלשים יום ושלשת ימים משז על דמי טהרה אחר ז' ימים הראשונים של דמי עומאה עכ"ל שער הוולות עם מעט הגיה ומני השפ"ל ולא אבחד דבר כחוד ששנעתי צ"ס הלדיק מוה"ר יהודה לבי ונחלדיל זלללה"ה דאיהא צשי"ע איהי ס"י חפיה לעולם צ"ס שהיה פורים יה"י לי"ג צעור וס"י פלג ע"כ ואמר הקדוש ס"ל דהנה מנא"ל נכוונה לי"ג צעור שהי"ס כדיט נתחלפות כל שם אלהים והנס להיי הם נתחלפים באותיות כדיט וז"ס ונבליה אותיות ע"ה ג"ל הוא סוד לה"י ג"י ניה הנתחלף צ"ס כדיט ג"י ג"ל ע"כ שנעתי ודפתי"ה ויש לכוז בפסקי פלג חלקים ונל"א וי"ס (ההלים סיה פסוק י"י) פליג ר"ח פורי"ס לי"ג צעור אז נוהק שם אלהים ונעשה חסד הנקרא וי"ס כי נוהק צ"ס חכמים הקודם לשם אלהים כ"ל ועיין בלקוטי חללים לסלח"ז"ל ובשער הפסוקים חכמים דף קח"י ג' בפסוק חוס ונסתיק דעת קדושים דנוש ללי"ג צעור פ"א:

לעולם כיום שיהיה פורים יהיה ל"ג לעומר, וסימן פל"ג.

אנכי ידעתי וידיעתה וידיעתה וידיעתה

לעולם כיום שיהיה פורים יהיה ל"ג לעומר, וסימן פל"ג.
קראש פ"ס

יפקדת הארץ ותישקתיה רבת תעשרנה פלג אלהים מלא מים תכין דגנם כי כן תכניה:

אנכי ידעתי וידיעתה וידיעתה וידיעתה

שער הכוונות פ"ג ספיכת המזבח ד"ט ב
כי שם אכד"ס"ם. נתחלק לבי בחינות: ג' אותיות אמצעיות, והם כד"ס. הם בגימטריא ג"ל, והם מתחלפים בג' אותיות לה"י דאלהים. וב' אותיות א"ם, אינם מתחלפות. (א) ונמצא. כי נתחלק לבי תיבות: א"ם, ג"ל. כי אותיות ג"ל, כיון שהם מתחלפות נעשים רחמים. כי אותיות לה"י שהם דין דאלהים, נתחלפו ונעשו רחמים. משא"כ בבי

פניסת שם אלהים סוד לה"י המתחלפי באותיות כדים כנודע הי"ס כיה וג"ל (ד) כמ"ש אי"ה בסוד מגלה.

אלתר יוסף ס' תמוז תש"ב

ויזיו פקודיהם שלטה וארבעים אלף ושבע ונאות ושלושים שלטה וארבעים ריוז כי נודע ומרציו וזוידעשוז נקוד פלג אלקים ונלא מים כי ההנחקה של שם אלהים היא כשנחלק לני בי אלקים גי פיז והחלי הוא וויב גי טויז הוייה עיין זכפר דעה קדושים זדרוש ליג זצוונר ואלי השפל היספחי כי גי ונלואי אלקים גי החפיו כנודע והחלי הוא חוויב גי טויז פי הוייה כי טויז פי הוייה גי חוויב ועהיכ טעיה זיז שלטה וארבעים אלף לקוד טויז הוייה כי ראזון אור יוס יוניאל ככיל זשס הקנא היא עוונתיק לשם אלקים.

אלתר יוסף ס' תמוז תש"ב

זנדריך רוח הכה זכסיק דעה קדושים זדרוש לליג זעונר וניזא זשס רזינו זללהיה כי שם אלהים זשהחלקו הוא זיפ טויז הוייה כטעס פלג אלהים ונלא מים עכיד הקדושים

אלתר יוסף ס' תמוז תש"ב

ואגלה זעע כי סזחקה לשם אלסיים הוא כשנחלק זקיד פלג אלהים כי חלי אלסיים הוא זיב זקסר טויז הוייה כנידע זקסר דעה קדושים זדרוש ליג זשס רזינו

אלתר יוסף ס' תמוז תש"ב

והנך ליג פעמים אלהים זשהחלקס נודע מדזרי רזינו חומוי כי שם אלהים זשהחלקו הוא שני פעמים טויז הוייה, ולכן הנך ליג אלהים זשהחלקס יומחק הדין להיעיב, מזחינת טויז הוייה פעמים דין זקסר ליג אלהים כטעס (תהלים ס"ד) פלג אלהים מלא מיס, אשר על ידי הזכמה והדעת שזמוחיהן הוייה אהיה יומחק הדינה זזחינת לז אלהים, כטעס (מלכים א' ח' ס) הוייה הוא האלהים, אשר אלהים יומחק על ידי הוייה הוא ה' אהויה הוייה, כטעס (תהלים פ"ד) גים הוייה ימן הטובה,

אלתר יוסף ס' תמוז תש"ב

אלתר יוסף ס' תמוז תש"ב

אלתר יוסף ס' תמוז תש"ב

אלתר יוסף ס' תמוז תש"ב

אלתר יוסף ס' תמוז תש"ב

אלתר יוסף ס' תמוז תש"ב

קק"כ כ"ב

ה' בך בטחו אבותינו בטחו ותפלטמו:

מנוחה סוכה - ז' תמוז תש"ב

ברוך אתה יהוה, משען ומבטח לצדיקים.

פי"ב אלן אליו - סיפור הזכו

בא"י משען ומבטח לצדיקים. גם שהיה מבטח לצדיקים הנבונים בו וזוהו שאלתם לזערי וכן, קדם יבש שאלתם וזו משען להם שלא יאבדו כשהם בו יתברך. כמו ששנינו בפסוקים קודם זבאלה וקראם נפלאות שישען בו ויבוא ברוח גי, לכתך אחרי כבודך בארץ לא יודעת וכן בארצות קודם שנתלה חפן הראה להם גרולת סודכי אשר קרא לעני ברזכות פכז יעשה לזש אשר חמלק הפך בקרק, סער איהם כשהם קודם יבוא מאגלה לזרות שיקמלו את התורה פעם שנית כשהם גרול ובלב שמת וכן לעתיד כיסי זאתך מספרים אראנו נפלאות לזיהת משען לו כשהם בו יתברך. זכרות זו נתקנת כנגד תוער הגבור שגבלל כמלת אמת כמו שכתבנו כמקם גרולתו שם אמת כזכא ענתותנו שכולל לזמר עליו אמת, וכן זה הוא ענתותנו שנתרדים הצדיקים להקרא בשם ה' :

זכר הכנין ז' תמוז תש"ב

הנה ה' אותיות אכדט"ם, הם סוד ה' גבורות דגדלות, וע"ז אמר הכתוב בטחו בה' עדי עד, כי הוא באימא עילאה, והוא רחמים, ולכן בו תלוי הבטחון.

אלתר יוסף ס' תמוז תש"ב

המתקת הדין על ידי בטחון
בגימטריא אכדט"ם עם הכלל

זכרנו להסיף תבלין לזבריהם הקדושים בדרך עבודה, איך מחליפים שם אלקים באותיות הקדומות שם אכדט"ם על ידי קריאת המגילה, על פי המבואר בזברי האריזל. כי שם אכדט"ם הוא שם הכסתון, ובלשון קדש: "הנה ה' אותיות אכדט"ם... על זה אמר הכתוב: בטחו בה' עדי עד [פירוש אכדט"ם בגימטריא ע"ז]... והוא רחמים ולכן בו תלוי הבטחון". וכוננו כי בטחון בגימטריא אכדט"ם עם הכלל:

לפי זה יש לומר, כי כאשר שאלט ח"ו הדין בעולם משם אלקים, ובכל זאת אין האדם נופל לתהום הישע, אלא שם את בטחון בה' שישע לו מכל צרה וזקה, הנה על ידי בטחון זה הוא מעורר שם אכדט"ם שהוא שם הכסתון, ועל ידי זה מתקן הדין משם אלקים באותיות שלפני אכדט"ם. וזוהו שאמר נעים זמירות ישראל, שישע יי רבים מכאובים לרשע והבוטח בה' חסד יסובבנו". כי על ידי בטחון נמתקים הדין:

ימתק לפרש בזה רמז הכתוב בפרשת נח: "ותשתחט ארץ לפני האלקים", שפגמו בשם אכדט"ם שהוא אותיות שלפני שם אלקים, ומפרש איך פגמו בשם זה "ותמלא ארץ חמס", וכיון שחמסו איש מרעהו ולא בטחו בה' הקובע מזון לכל חי, פגמו בשם הכסתון אכדט"ם, וחשבו לא יכלו להמתק שם אלקים באותיות שלפני אכדט"ם, על כן "ויאמר אלקים" מידת הדין "לנח קץ כל בשר בא לפני", כי נתעורר עליהם הדין משם אלקים

ואמר הלא עדין אפשר להמתק הדין משם אלקים באותיות הקדומות אכדט"ם, לזה אמר "כי מלאה ארץ חמס מפניהם" ופגמו בכך בשם הכסתון אכדט"ם, לכן אי אפשר להמתק הדין בשם זה "והנני משתיים את הארץ", וזוהו שפירש רש"י "כי מלאה ארץ חמס, לא נתתם זר דינם אלא על הגזל", כי חלא שפגמו בשם הכסתון, היו יכולים להמתק הדין על ידי שם אכדט"ם

תכלית קריאת המגילה לעורר
מדת בטחון שהוא שם אכדט"ם

מעתה יש לומר כי זהו הרמז בקריאת מגילה שהוא אותיות מ"ה ל"ג, דהיינו לה"י משם אלקים בגימטריא מ"ה שמתקיים על ידי אותיות שלפניהם כד"ט בגימטריא ל"ג, כי תכלית קריאת המגילה היא לעורר בנו בטחון בה' ששפילי בצורה הגדולה ואזור המן להשמיד כל היעודים, נבר הקדים הקבה רפואה לפני המכה כאשר המן עצמו יעץ להרע את ישראל. כדי שאסתר המלכה תינס במקומה של שתי ועל ידי זה תציל את ישראל מגזירת המן כשם שארבעת בזה לעיל מ"ה בשם ה' חמס סופר" נמצא שעל ידי קריאת המגילה מתעורר בנו בטחון בה', הנה כי כן מבואר היטב למה על ידי קריאת המגילה, נמתקים הדין משם אלקים על ידי שם אכדט"ם שהוא שם הכסתון.

יג גם יהוה יתן הטוב וארצנו תתן יבולה:

אלתר יוסף ס' תמוז תש"ב

27
אוריאל כהן

ואמאי קדי ליה נזעם אש גב זו דכל טילתא דתיה מלקא ליה אמר גב זו לטובה

29
אוריאל כהן

שמעך לרבך בזה מה שמצינו בגמרא (מנחות כא.) בענין "נזעם אש גב זו". שנהג להמתיק כל הדברים באמרו על הכל "גב זו לטובה". ועל ידי זה נהפך הרע לטוב. לפי האמור הביאור בזה כי בדרך הטבע נשכחה צרה על אדם. הוא מתמלא צער ועצבות על הצרה שנחתה עליו.

אלם נזעם אש גב זו התחנן בעת צרה להאמין שהכל לטובה, ועל ידי אמונה זו שכר את הטבע משם אלהים לשנים במספר ג'ם בגימטריא ס"ב הוי"ה, ועל ידי זה נהפך כל הרע לטוב. וזהו שדקדק לומר "גב זו לטובה" - ג'ם דייקא. על ידי התחלוקת הטבע משם אלקים לשנים. נהפך הכל לטובה בבחינת ס"ב הוי"ה בגימטריא ג'ם.

30
אוריאל כהן - סוכר וזכר וצדקה טובה
מתי 23: כספים נכבדים מלכי ילדים ויבנות

המתקת הדיון היא על ידי האמונה שהכל לטובה

השבתי דרכי וששכחתי רגלי לבאר בדרך עבודה היחוד הקדוש של הרה"ק מהר"ק מזידיטשוב ז"ע. להמתיק את הדיון משם אלקים על ידי התחלוקות לשנים. כי בוודאי שאין זה מספיק רק לנזון לחלק את שם אלקים לשנים. אלא צריך לעשות בזה איזו עבודת תודעה ונראה לבאר הענין בזה על פי יסוד גדול ממשנתו הטהורה של הרה"ק מהר"ק מזידיטשוב עצמו ב"טור מרע ועשה טוב" (סוף הספר ד"ה אמנם יכול להיות) ונהנה תזק וברו הקדושים.

ידוע מה שמבאר בספרים הקדושים ומקור הדברים ב"פרוס רמונים" להרמ"ק (שער יב פרק ב.) כי הנהגת הטבע שורשה משם אלהים בגימטריא הסב"ע. ונהגת הנס למעלה מן הטבע שורשה מן השם הוי"ה המהות כל ההיות. נמצא לפי זה כי כאשר אדם עוסק בעניניו בדרך הטבע. הרי הוא עתול לעורר ח"ו על עצמו מדת הדיון משם האלקים שחמם הנהגת הטבע. לכן העצה על כך היא שלא ישם את נסחוטו בפעולת הטבע. אלא ישם את נסחוטו בשם הוי"ה המהות כל ההיות למעלה מדרך הטבע. ועל ידי זה נמתק הדיון משם אלקים

על פי האמור הוא מבאר דברי הוזהר הקדוש (פרשת וארא נה.) על המטק (שמות יד.) "ולקחתי אתכם לי לעם ויהייתם לכם לאלקים וידעתם כי אני ה' אלקיכם". שכל אחד מישראל צריך ליחד ב' שמות ה' אלקים, כשם שלושב (דברים ד-ט.) "וידעתם היום והשבות אל לבבך כי ה' הוא האלקים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד". לפי האמור הנונה בזה. כי אפילו כשאדם עושה פעולות בדרך הטבע ששורשן שם אלהים יבטח רק בשם הוי"ה שלמעלה מן הטבע שמהותו את הטבע. ועבר הוא מייחד ב' שמות הוי"ה אלקים.